

**PAMFIL ȘEICARU - GAZETAR ȘI INCULPAT ÎN CONTUMACIE
- 30 MAI – 4 IUNIE 1945 -**

**PAMFIL ȘEICARU - JOURNALIST AND DEFENDANT TRIED IN
ABSENTIA 30 MAY – 4 JUNE 1945**

Florin Georgescu*

Abstract

Pamfil Șeicaru, tried in absentia at the beginning of summer 1945, represented for the communist dictatorial regime an obstacle in the way of introducing in Romania the principles of the far-left totalitarianism.

Through his writing and his anti-communist articles, which were used as charges against him by the People's Court, he dedicated his activity to the establishment and functioning of prestigious written press institutions that contributed to the forming of political, social, economic and cultural currents, meant to maintain present in Romanians' conscience the ideal of national unity and the fact that Romanians are part of the European civilization.

Keywords: the newspaper "Curentul", defendant, tried in absentia, exile.

Pamfil Șeicaru, gazetar de prestigiu al presei românești interbelice, era considerat o amenințare pentru autoritățile controlate în mare măsură de Partidul Comunist Român, cu atât mai mult cu cât acesta se afla în libertate și, prin activitatea sa publicistică, reprezenta un important lider de opinie, a cărui influență la nivelul cetățeanului fusese demonstrată de-a lungul timpului. Personalitatea și articolele acestuia constituiau repere și pentru jurnaliștii mai tineri, guvernul Groza urmărind să limiteze până la eliminare tot ceea ce era legat de unul dintre cei mai reprezentativi gazetari români ai perioadei interbelice.

Pamfil Șeicaru¹ a cunoscut un destin diferit comparativ cu ceilalți ziariști prezenți în boxa acuzaților în primele zile ale verii anului 1945, părăsind România în

* Muzeograf, Muzeul Național de Istorie a României, Secția Istorie; doctor în istorie.

¹ Pamfil Șeicaru (n. 6 septembrie 1894, Buzău – d. 21 octombrie 1980, München), fiu de funcționar la Căile Ferate și nepot al preotului Constantin Petre Șeicaru din Tăbărăști, om bogat, cu 60 ha pământ. Mama sa, Ana, era fiică de negustor din Buzău. Licențiat în drept la Universitatea din Iași. A participat la primul război mondial ca sublocotenent în Regimentul 17

ziua de 12 august 1944², activitatea sa publicistică din exil fiind deosebit de bogată și caracterizându-se printr-o atitudine anticomunistă fermă, bazată pe atacuri la adresa Partidului Comunist Român, a Uniunii Sovietice și a principiilor marxiste și leniniste reprezentate de cele două entități.

De dincolo de granițele României, Pamfil Șeicaru nu a uitat de cotidianul „Curentul“, gazetă legată de activitatea și personalitatea prestigiosului om de presă scrisă.

Acesta îi transmitea președintelui Consiliului de administrație al cotidianului apărut în anul 1928, generalul C. Constantinescu-Klaps, într-o scrisoare datată 26 august 1944, retragerea din acea construcție editorială în care gazetarul își pusese toată energia de-a lungul existenței ziarului: „Lupta mea încetează. Nu mai am nimic de redactat, nimic de regretat dintr-o luptă străbătută de dogoarea unei convingeri. Dacă lupta a fost pierdută, nu înseamnă că a fost nedreaptă cauza. Aș vrea ca evenimentele să-mi dovedească netemeinicia temerilor mele și fericit aș fi, chiar cu prețul unei existențe pribege pentru restul vieții, să nu fi avut dreptate și o colaborare cu Rusia sovietică să fie posibilă, România păstrându-și întreaga ei suveranitate“³.

Mehedinți; a luptat pe Cerna și în Moldova, fiind decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul“ A fost înproprietărit în urma războiului, ca veteran, cu un teren agricol la Ciorogârla. A intrat în gazetărie la vârsta de 18 ani, publicând la „Freamătul“ din Bârlad (1913) și apoi la „Propaganda conservatoare“, la „Răsăritul“ și la „Arena“. Ca ziarist a condus publicația „Ora“. În 1923, împreună cu Cezar Petrescu și N. Bădescu, a fondat „Cultura nouă“ și „Gândirea“, ambele cu sediul la Hotel „Union“, tot aici funcționând revista umoristică „Hiena“, proprietatea sa și a lui Cezar Petrescu. În 1924 a scos, în colaborare cu Nae Ionescu, „Cuvântul“, iar în 1928, singur, „Curentul“. Șase ani mai târziu, în 1934, a constituit Societatea „Curentul“. În 1936 a fondat Tipografia „Curentul“. (Ioan Opreș, *Procesul ziariștilor naționaliști (22 mai - 4 iunie 1945)*, București, Editura Albatros, 1999, p. 92.

² Pamfil Șeicaru, care figura în planurile mareșalului Ion Antonescu de a trimite în anul 1944 în Elveția 650 de personalități din România „pentru salvarea valorilor noastre spirituale“, a părăsit România în ziua de 12 august 1944. Plecarea cunoscutului gazetar s-a realizat în mod organizat. Acesta s-a îndreptat spre Ardeal, fiind însoțit de ziaristul Willy Firoiu, de Forrai Tibor, atașatul de presă al Legației Ungariei la București și de N. Nicoară-Dobârceanu, redactor regional al ziarului „Curentul“. Autoturismul cu care a călătorit avea remorcă cu 800 litri de benzină. A străbătut Dealul Feleacului, pe șoseaua Cluj-Oradea, ajungând în Ungaria împreună cu gazetarul ungar. Pe 16 august 1944 a ajuns la Viena. (Ioan Opreș, *op.cit.*, p. 90.) Din 1944 Pamfil Șeicaru a trăit în Spania unde a organizat, într-un fel, o rezistență antisovietică și anticomunistă. A colaborat la ziarul „El Alcazar“, a fondat publicația „Liberty and Justice“, iar din 1978, împreună cu Vasile C. Dumitrescu, în Germania, la München, a asigurat apariția lunară a seriei din exil a ziarului „Curentul“. În exil, cunoscutul scriitor și ziarist a scris mai multe lucrări care au contribuit la menținerea trează a românismului printre cei plecați din țară. Ex.: *Însemnări despre români* (1965), *La Roumanie dans la Grande Guerre* (1965). (Ion Gherman, *Mic dicționar enciclopedic. Oameni de cultură din exilul românesc. Date sumare asupra răspândirii românilor în lume*, București, Editura Publistar, 2003, p. 162.)

³ Ioan Opreș, *op.cit.*, p. 90.

Așa cum se observă, întemeietorul ziarului „Curentul“ își exprima convingerea că o colaborare cu Uniunea Sovietică va fi posibilă pornind de la principiul păstrării suveranității României, desfășurarea evenimentelor reliefând contrariul speranței evocate de Pamfil Șeicaru, România fiind supusă din ce în ce mai intens dominației politice, economice, sociale și culturale a Uniunii Sovietice al cărui slujbaş docil era Partidul Comunist Român.

În încheierea scrisorii, Pamfil Șeicaru declara: „Mă despart cu tristețe de acest ziar căruia i-am închinat 17 ani de pasiune, de muncă, de credință... Și renunțând, eu servesc aceeași cauză românească”⁴.

După 23 august 1944, cei în responsabilitatea cărora rămăsese ziarul „Curentul“ au încercat să se adapteze noului context politic intern. S-a încercat transformarea gazetei în ziarul „Curierul“, organ al Partidului Național Țărănesc.

Ocuparea de către sovietici, la 20 septembrie 1944, a imprimeriei ziarului și editarea de către aceștia în acel spațiu tipografic a „Buletinului Armatei Roșii“ au dus la încetarea apariției gazetei „Curentul“, a cărui existență de 17 ani fusese dominată de personalitatea lui Pamfil Șeicaru.

Reprezentativul gazetar al perioadei interbelice a fost integrat, alături de alți colegi de breaslă, cu prilejul judecării unora dintre ei în anul 1945, în categoria „criminalilor de război“, articolul 14 al Convenției de Armistițiu stabilind: „Guvernul și Înalțul Comandament Român se obligă să colaboreze cu Înalțul Comandament Aliat (sovietic), la arestarea și judecarea persoanelor acuzate de crime de război”⁵.

Primul pas concret în procesul de excludere din breasla ziaristilor profesioniști s-a înfăptuit însă pe 16 octombrie 1944, când a fost dată publicității prima listă de ziarști cărora li s-a ridicat dreptul de a publica, între gazetarii respectivi fiind prezent și Pamfil Șeicaru.

Trecând pragul anului 1945, sfârșitul lunii ianuarie marchează adoptarea în Consiliul de Miniștri a jurnalului nr. 189/29 ianuarie 1945 privind arestarea unor persoane „bănuite de dezastrul țării”⁶, între acestea figurând și Pamfil Șeicaru, supus judecării în contumacie la începutul verii anului 1945, în cadrul celui de al doilea lot al „criminalilor de război“. A urmat adoptarea în februarie 1945 a legii pentru epurarea presei⁷, act organic care stabilea normele de punere în practică a acțiunii de purificare a mijloacelor de presă scrisă.

Acțiunea autorităților împotriva gazetarului asupra căruia ne îndreptăm atenția în rândurile de față a continuat prin citarea lui Pamfil Șeicaru în „Monitorul Oficial“.

⁴ *Ibidem*.

⁵ „Monitorul Oficial”, nr. 219/22 septembrie 1944, partea I, p. 6373.

⁶ „Monitorul Oficial”, nr. 38/16 februarie 1945, partea I, p. 1106-1107.

⁷ „Monitorul Oficial”, nr. 34 din 12 februarie 1945, partea I, p. 978.

Citarea era realizată ca urmare a solicitării Comisiei pentru Epurarea Presei, care funcționa pe lângă Sindicatul Ziaristilor Profesioniști, solicitare adresată Direcției Presei din cadrul Ministerului Propagandei Naționale.

Astfel, în fondul arhivistic al Ministerului Propagandei Naționale se regăsește Adresa numărul 14 din 24 martie 1945, a Comisiei pentru Epurarea Presei din cadrul Sindicatului Ziaristilor Profesioniști, trimisă departamentului guvernamental menționat.

Documentul⁸ reprezintă cererea respectivului sindicat cu privire la citarea în „Monitorul Oficial” a 21 de ziarști, fiind menționat și Pamfil Șeicaru, cel care a figurat ulterior, alături de alți colegi de breaslă, în Jurnalul nr. 784/17 mai 1945 al Consiliului de Miniștri, privind excluderea din presă a unor gazetari.

Astfel, ca răspuns la solicitarea Sindicatului Ziaristilor Profesioniști, Ministerul Propagandei a publicat în „Monitorul Oficial” citația Comisiei pentru Epurarea Presei și care era adresată lui Pamfil Șeicaru, acesta fiind solicitat de a se prezenta în fața Comisiei pentru Epurarea Presei în data de 6 aprilie 1945, cu scopul analizării situației sale.

Oficializarea înlăturării din structurile presei scrise a importanței personalității a gazetăriei românești s-a realizat însă prin Jurnalul nr. 784/17 mai 1945 al Consiliului de Miniștri, privind excluderea din presă a unor ziarști profesioniști⁹.

Decizia excluderii jurnalistului Pamfil Șeicaru a fost adoptată în baza ultimului alineat al articolului V al legii pentru epurarea presei, care stabilea că „Hotărârea de suspendare sau interdicere va fi dată printr-un jurnal al Consiliului de Miniștri”¹⁰.

Cei consemnați în acest Jurnal, inclusiv Pamfil Șeicaru erau catalogați ca „fasciști”, noțiunile generale utilizate fiind lipsite de conținut, acestea înscriindu-se pe linia, de acum clasică, a formularisticii cuprinse în toată legislația represivă elaborată cu precădere după 6 Martie 1945.

În ceea ce îl privește pe Pamfil Șeicaru, acesta era catalogat ca „fascist; apologetul neorasismului; stipendiat de toate guvernele reacționare, unealta tuturor dictatorilor români, a pregătit intrarea României în Axă și războiul împotriva Națiunilor Unite și mai ales împotriva U.R.S.S.”¹¹.

Refugiat în afara țării, Pamfil Șeicaru a fost totuși parte a procesului organizat de autoritățile nou instalate în martie 1945, acțiunea judiciară inițiată împotriva sa urmând a fi prezentată în rândurile care urmează.

⁸ A.N.I.C., Fond *Ministerul Propagandei Naționale, Direcția Presa internă*, dosarul 598/1941-1945, vol. I (1921-1944), f. 135.

⁹ „Monitorul Oficial”, nr. 111/19 mai 1945, partea I, pag. 4093-4095.

¹⁰ „Monitorul Oficial”, nr. 34/12 februarie 1945, partea I, pag. 978.

¹¹ „Monitorul Oficial”, nr. 111/19 Mai 1945, partea I, pag. 4093.

O primă importantă etapă în organizarea procesului s-a desfășurat pe 27 aprilie 1945, când regele Mihai a semnat Decretul nr. 1403 de numire a celor 17 acuzatori publici¹², aceștia fiind: Avram Bunaciu, Ion Raiciu, Vasile Stoican, M. Mayo, Constantin Vicol, Stroe Botez, Ion D. Ion, Petre Grozdea, Mihai Popilian, Constantin Mocanu, H. Leibovici, toți avocați din București; Alexandra Sidorovici, inginer. Acestora li s-au alăturat: funcționarul public Camil Suciuc și muncitorii Alexandru Drăghici și Dumitru Săracu, magistrații Ion Pora și Ștefan Ralescu.

În ceea ce privește constituirea Tribunalului Poporului, această instanță extraordinară a funcționat cu judecători propuși de formațiunile componente și susținătoare ale guvernului Petru Groza: Partidul Comunist Român, Frontul Plugarilor, Partidul Național Liberal – Gheorghe Tătărescu, Partidul Social Democrat, Partidul Național Țărănesc – Anton Alexandrescu, Uniunea Patrioților, Confederația Generală a Muncii.

Pe 17 mai 1945, Consiliul de Miniștri a luat în discuție, ca urmare a propunerii acuzatorilor publici C. Vicol și Ion D. Ion, actul de acuzare care făcea referire și la Pamfil Șeicaru și care urma să fie judecat în contumacie la sfârșitul lunii mai a anului 1945 de către Tribunalul Poporului, în conformitate cu prevederile legii nr. 312/1945, pentru urmărirea și sancționarea celor vinovați de dezastrul țării sau de crime de război¹³.

Actul de acuzare consemna că și Pamfil Șeicaru, „prin articole din ziare, broșuri sau conferințe, s-a pus în slujba propagandei fasciste sau hitleriste și a contribuit prin acțiunea sa la susținerea unui regim odios și a unei politici externe nefaste, politică ce trebuia să aibă drept consecință antrenarea României într-o aventură dezastruoasă și prăbușirea politică și militară a țării”¹⁴.

După cum se observă, și în concordanță cu frazeologia de acum obișnuită, utilizată de către autorități, actul de acuzare conține o serie de termeni generali, neargumentați din punct de vedere juridic, aceasta fiind nota caracteristică a tuturor actelor normative represive și a proceselor politice inițiate de regimul comunist cu scopul înlăturării tuturor manifestărilor opoziționiste.

Un important pas l-a constituit publicarea Ordonanței judecătorești de trimitere în judecată a unor ziariști profesioniști¹⁵, mai exact a unora dintre cei care au fost înlăturați din presă pe baza Jurnalului nr. 784/17 mai 1945 al Consiliului de Miniștri, Pamfil Șeicaru fiind primul enumerat în cadrul respectivei ordonanțe.

¹² Decretul nr. 1403 a apărut în „Monitorul Oficial”, nr. 100/2 mai 1945, p. 3568-3569.

¹³ „Monitorul Oficial”, nr. 94/24 aprilie 1945, partea I, p. 3362-3364.

¹⁴ Ioan Opreș, *op.cit.*, p. 9.

¹⁵ „Monitorul Oficial”, nr. 119/29 mai 1945, partea I, p. 4442.

Ordonanța judecătorească de trimitere în judecată avea la bază prevederile legii nr. 312/1945, pentru urmărirea și sancționarea celor vinovați de dezastrul țării sau de crime de război¹⁶.

Primul avut în vedere în documentul Tribunalului Poporului era Pamfil Șeicaru, „ziarist, fost director al ziarului „Curentul“, de 50 ani, cu ultimul domiciliu în București, str. General Anghelescu Nr. 93, astăzi dispărut în Germania“¹⁷, acesta fiind considerat „vinovat de dezastrul țării prin săvârșirea de crimă de război, prin aceea că s-a pus în slujba hitlerismului și a fascismului și a contribuit prin fapte proprii la realizarea scopurilor lor politice, crime prevăzute și pedepsite de art. 2, pct. o, comb. cu art. 3, alin. 1 din legea Nr. 312 din 1945, precum și prin aceea că a părăsit teritoriul național pentru a se pune în slujba hitlerismului și a ataca țara prin viu grai, crimă prevăzută și pedepsită de art. 2, pct. j¹⁸, comb. cu art. 3, alin. 2 din legea Nr. 312 din 1945; cu aplicațiunea art. 101 din codul penal și art. 3, alin. ultim¹⁹ din legea Nr. 312 din 1945“²⁰.

Sfârșitul lunii mai a anului 1945, mai exact pe 30 mai 1945, a constat în declanșarea efectivă a procesului gazetarilor „naționaliști“, cum este cunoscut în istoriografie, între cei inculpați fiind și Pamfil Șeicaru, care își găsisese refugiul în afara țării.

Procesul orchestrat de către guvernanți a însemnat aducerea pe banca acuzațiilor a reprezentanților unei generații de gazetari care sprijiniseră efortul de dezvoltare democratică a României Mari, fiind „puse sub acuzare ideea națională și toate valorile esențiale ale României ante 1945“²¹.

¹⁶ „Monitorul Oficial”, nr. 94/24 aprilie 1945, partea I, p. 3362-3364.

¹⁷ „Monitorul Oficial”, nr. 119/29 mai 1945, partea I, p. 4442.

¹⁸ „Art. 2. Sunt vinovați de dezastrul țării prin săvârșirea de crime de război cei care: [...] j. Au părăsit teritoriul național pentru a se pune în slujba hitlerismului sau fascismului și au atacat țara prin scris, prin grai, sau în orice alt mod. [...] o. S-au pus în slujba hitlerismului sau fascismului și au contribuit prin fapte proprii la realizarea scopurilor lor politice sau la aservirea vieții economice a țării în detrimentul intereselor poporului român“ - Legea nr. 312 pentru urmărirea și sancționarea celor vinovați de dezastrul țării sau de crime de război, „Monitorul Oficial”, nr. 94/24 aprilie 1945, partea I, p. 3362.

¹⁹ „Art. 3. – Cei vinovați de faptele prevăzute la art. 1 și art. 2 alin. m – o, se vor pedepsi cu detenție grea pe viață sau cu detenție grea de la 5 la 20 ani sau cu detenție riguroasă de la 3 la 20 ani. Cei vinovați de faptele prevăzute de art. 2 alin. a – j se vor pedepsi cu moartea sau cu muncă silnică pe viață. [...] Pe lângă aceste pedepse, se va pronunța și degradare civică precum și confiscarea averii în folosul Statului cu titlu de despăgubire“. - Legea nr. 312 pentru urmărirea și sancționarea celor vinovați de dezastrul țării sau de crime de război, „Monitorul Oficial”, nr. 94/24 aprilie 1945, partea I, p. 3362.

²⁰ „Monitorul Oficial”, nr. 119/29 mai 1945, partea I, p. 4442.

²¹ Dinu C. Giurescu, *Uzurpatorii. România. 6 martie 1945 - 7 ianuarie 1946*, București, Editura Vremea XXI, 2004, p. 260.

Procesul inițiat de către guvernul dr. Petru Groza era îndreptat împotriva tuturor celor care îndrăzneau să exprime alte puncte de vedere, evident critice, față de noul regim procomunist.

Factorul propagandistic a jucat un rol deosebit de important în ceea ce privește prezentarea în fața opiniei publice a etapelor procesului în care a fost implicat și Pamfil Șeicaru.

Acest rol l-a jucat principala publicație cotidiană a Partidului Comunist, „Scânteia“, care a reflectat pe larg în paginile sale derularea procesului intentat și lui Pamfil Șeicaru la sfârșitul lunii mai 1945, comentariile celor care activau în corpul redacțional al publicației comuniste înscriindu-se pe coordonatele unei propagande bine puse la punct de structurile specializate ale Partidului Comunist Român, rândurile de față redând aspecte regăsite în officiosul comunist cu privire la derularea procesului respectiv.

Un element de bază în derularea procesului este reflectat chiar în ziarul „Scânteia“²², acesta fiind rechizitoriul acuzatorului public Constantin Vicol, referitor la gazetarul aflat în afara granițelor țării.

Rechizitoriul²³ acuzatorului public Constantin Vicol, ca argument în favoarea pronunțării de către instanța extraordinară a sentinței de condamnare la

²² Horia Liman, *Acuzatorii publici au cerut o pedeapsă dreaptă pentru ziaristii trădători. Aspecte în „Scânteia”*, nr. 241/3 iunie 1945, p. 4.

²³ „Pamfil Șeicaru ocupă un loc aparte în presa românească. El apare la început cu o revistă care se intitulează „Hiena“. Numele acestei reviste ne arată drumul pe care înțelege să apuce: șantajul. Nu este de mirare că în toată acțiunea pornită de șantajști, veți găsi la bază atacul împotriva instituțiilor fundamentale ale țării. Nu este de mirare că veți găsi atacând la fundamentul democrației, pentru că democrația în esență constituie moralitate, constituie muncă și disciplină. Nu se poate imagina o democrație fără aceste instituțiuni, instituțiuni care îndeamnă la muncă ordonată, la cinste, la organizații muncitorești pe baze democratice. Asemenea organizațiuni sunt totdeauna potrivnice șantajului precum și tuturor care sunt înglobați în codul nostru penal sub numele de tâlhari și șantajști. Domnule Președinte și Onorat Tribunal, iată aceste idei, care sunt dezvoltate în articolele pe care le-a publicat Pamfil Șeicaru. A doua zi după ce se declară războiul, Pamfil Șeicaru publică un articol, pe care-l intitulează „Pentru rasă și pentru civilizație“, în care precizează rolul României, alături de Germania, pentru „apărarea civilizației“. El mărturisește cu cinism scopurile sale de agresiune în războiul pe care-l pornește Germania, război străin de interesele și de cerințele politice ale țării noastre, făcând prin aceasta jocul propagandei hitleriste. Domnilor magistrați, a doua temă de propagandă a acestui individ era că victoria puterilor axei este „sigură“. Domnule Președinte și Onorat Tribunal, ca să închei concluziile mele în ce-l privește pe Pamfil Șeicaru, am să vă spun că înainte de 23 August el pleacă la Berlin (inițial a ajuns la Viena pe 16 august 1944 – n.n.). Aici se pune în slujba dușmanilor țării noastre, în mod deschis și ridică armele cuvântului contra acestei țări, la posturile de radio din Germania, ține cuvântări ațâțătoare în contra României. Faptele sunt dovedite cu rapoartele de la dosar ale centrelor noastre de radio-ascultare de la Marele Stat Major și Siguranța Generală. Perseverența în același „gând“, în același țel, ca Germania să învingă asupra țării sale, ca Germania să aservească această țară intereselor ei, ca Germania să subjuge această țară, aceasta este o vină care nu se poate ierta. De aceea, eu cer ca d-vs, în aplicarea

moarte a gazetarului refugiat în afara granițelor țării, s-a rezumat la a uzita de acea acuzație de șantaj prin care Pamfil Șeicaru și-ar fi constituit propriul trust de presă.

Totodată, era acuzat de atacarea instituțiilor fundamentale ale țării, instituții care, așa cum erau văzute de acuzatorul Constantin Vicol, apropiat al noii puteri cu origini „popolar-muncitorești“, trebuiau să aibă la temelie funcționării lor „organizații muncitorești pe baze democratice“²⁴, formularistică specifică reprezentanților stângii totalitare care avea misiunea transformării României într-un stat de „democrație populară“, în realitate un regim totalitar de sorginte comunistă în care, așa cum s-a dovedit în cei 45 de ani de existență, categoria muncitorilor, alături de celelalte componente socio-economice, a fost supusă numeroaselor constrângeri în ceea ce privește dreptul la un nivel de trai decent, la elementare libertăți cetățenești.

O altă acuzație avea la bază articolul *Pentru rasă și civilizație*, datat 23 iunie 1941. Pamfil Șeicaru era învinuit de aducerea în atenția opiniei publice a scopurilor „de agresiune în războiul pe care-l pornește Germania, război străin de interesele și de cerințele politice ale țării noastre, făcând prin aceasta jocul propagandei hitleriste“²⁵.

Dincolo de terminologia specifică, cu valoare propagandistică, a celor care reprezentau autoritatea statului începând cu 6 martie 1945, scopul real și principal al participării României, începând cu 22 iunie 1941, era acela al eliberării Basarabiei și nordului Bucovinei, ocupate abuziv și agresiv de Uniunea Sovietică la sfârșitul lunii iunie a anului 1940.

O a treia acuzație, dar neargumentată, a fost aceea a susținerii de către Pamfil Șeicaru a ideii că Germania va ieși cu siguranță învingătoare în cel de al doilea război mondial.

Actul de acuzare avea în vedere și activitatea sa de refugiat politic în afara țării, desfășurată după 23 august 1944, gazetarul fiind făcut responsabil de atitudine „ațâțătoare în contra României“, de fapt Pamfil Șeicaru atrăgând atenția asupra unor aspecte legate de pericolul pe care îl reprezentau comunismul și Uniunea Sovietică pentru România, pentru spațiul est-european în ansamblu, pe cale de a se înfăptui cu acceptul tacit al Statelor Unite și Marii Britanii.

Condamnarea lui Pamfil Șeicaru a venit în ziua de 4 iunie 1945, mărturie fiind ziarul „Scânteia“ din 6 iunie 1945²⁶, Tribunalul Poporului pronunțând următoarea sentință:

textelor de lege, să pronunțați sancțiunea cea mai severă în ce-l privește pe acest Pamfil Șeicaru, sancțiune care este pedeapsa cu moartea“. (Horia Liman, *art.cit.*, p. 4.)

²⁴ Horia Liman, *art.cit.*, p. 4.

²⁵ *Ibidem.*

²⁶ *Sentința în procesul gazetarilor trădători*, în „Scânteia“, nr. 243/6 iunie 1945, p. 1.

„1. PAMFIL ȘEICARU, pentru că a părăsit țara natală și s-a pus în slujba inamicilor României, a atacat prin viu grai aliații țării, PEDEAPSA CU MOARTEA, iar pentru faptul de crimă pentru dezastrul țării, se pedepsește cu dețențiunea grea pe viață, iar conform art. 1 Codul Penal se aplică pedeapsa cea mai grea.

Osebit mai este condamnat la confiscarea întregii averi, afară de cea provenită din succesiuni.“

Din cele consemnate de către oficiosul Partidului Comunist Român, rezultă că Pamfil Șeicaru, aflat în afara țării, a declarat recurs, acesta fiind respins pe 12 iunie 1945.

Cercul reprezentând procesul reprimării politice a presei scrise anticomuniste se încheie prin confiscarea averii celor excluși din mediul gazetăresc, judecați și condamnați, această ultima etapă constând în publicarea în „Monitorul Oficial” a unor Anunțuri judiciare ale Ministerului Justiției.

Un astfel de act a fost și Anunțul judiciar al Ministerului Justiției cu privire la confiscarea averii unor ziariști profesioniști²⁷, între aceștia regăsindu-se și Pamfil Șeicaru.

Ce s-a dorit prin excluderea și sancționarea „exemplară” a lui Pamfil Șeicaru, alături de alți colegi de breaslă?

Noii guvernanți, aflați sub controlul Partidului Comunist Român, urmăreau transformarea presei scrise românești într-o instituție supusă crezului comunist, cei care rămăneau în presă trebuind să fie instrumente care să reflecte necondiționat ideologia extremei stângi totalitare, să constituie tribune ale propagandei ideologice comuniste, cei care nu s-au aliniat cunoscând universul concentraționar represiv perfect conturat de către comuniștii români după modelul sovietic și cu sprijinul total al consilierilor, reprezentanți ai aceluși model.

Din analiza parcursului procesului în care a fost implicat unul dintre gazetarii de seamă, supus interdicției de a mai activa în acea profesie și a cărui poziție era evident anticomunistă, se poate concluziona că reprimarea, în fond aceasta fiind esența excluderii din ziaristică, a vizat pe acei purtători ai condeiului care au exprimat concepte în sprijinul regimului democratic, al apărării principiilor unității naționale, concepte care au reprezentat fundamente ale dezvoltării României Mari în perioada interbelică, acestea fiind și coordonatele gazetărești ale lui Pamfil Șeicaru.

Ca argument în sprijinul celor susținute de Pamfil Șeicaru, poate fi utilizată exprimarea punctului său de vedere cu privire la sentința de condamnare la moarte, solicitată în rechizitoriu, și care a fost însușită de Tribunalul Poporului, Pamfil Șeicaru considerând, în 1948, la 3 ani după pronunțarea sentinței, că aceasta s-a datorat atitudinii sale ferme față de amenințarea comunistă, față de imperialismul

²⁷ „Monitorul Oficial”, nr. 228/6 octombrie 1945, partea I, p. 8707.

rusesc, atitudine prezentă de-a lungul întregii sale activități de publicist: „În 1945 eu eram un condamnat la moarte pentru crima de a fi denunțat invariabil pericolul comunist și imperialismul rusesc. În 1943, Iuliu Maniu mi-a cerut să-i trimit tot ce am scris asupra Rusiei sovietice; numai de la 1936 scrisesem 740 de articole asupra aceluiași subiect. Condamnarea la moarte era deci logică: un obligatoriu omagiu adus unei atitudini așa de categorice”²⁸. Această atitudine, chiar dacă nu a fost susținută imediat după părăsirea țării, înainte de 23 august 1944 sau în timpul judecării sale în contumacie, poate fi considerată, privind din sfera puterii comuniste de la București, ca îndreptată contra României, cu care Partidul Comunist Român se contopea treptat, țara fiind însă în acel moment pe cale de a deveni o anexă politică și economică a Uniunii Sovietice.

În ceea ce privește activitatea sa editorială, articolele, tipărite în două volume, cuprinzând anii 1928 – 1944, au fost înlăturate din rafturile librăriilor, iar cartea sa, *Am avut dreptate*, apărută la Lisabona și Paris în anul 1945, a circulat în secret la București. Anul 1948 a reprezentat o nouă etapă în lupta purtată de Partidul Comunist, stăpânitor total al puterii politice, împotriva lui Pamfil Șeicaru.

Astfel, la 20 februarie 1948, prin Jurnalul Consiliului de Miniștri nr. 165²⁹, i s-a retras cetățenia română, alături de alte 34 de personalități aflate în exil, jurnalul respectiv consemnând totodată și confiscarea averii mobile și imobile a tuturor celor 35 de persoane.

Procesul în care a fost implicat Pamfil Șeicaru a ilustrat principiile guvernului Petru Groza în privința funcționării presei autohtone, în cadrul acesteia trebuind să rămână numai acei gazetari care se aliniau și răspundeau fără condiții comenzilor politice ale puterii, ceilalți urmând să fie excluși din profesie, unii chiar ajungând pe banca acuzaților și, mai mult, în închisoare, având statutul de deținut politic.

Responsabilitatea asigurării aceluși statut a revenit acelei instanțe extraordinare, instrument juridic supus de asemenea necondiționat Partidului Comunist, cunoscută sub denumirea de Tribunalul Poporului și al cărei scop era acela al pronunțării unor sentințe dinainte hotărâte în cabinetele politice ale guvernanților, ale Moscovei în esență, ai cărei reprezentanți controlau sistemul politic de la București și se îndreptau cu pași repezi spre instaurarea, având ca model Uniunea Sovietică, a regimului totalitar al partidului-stat, regim desăvârșit în anul 1948.

²⁸ Citatul reprezintă un fragment al unei scrisorii trimise de Pamfil Șeicaru pe 8 aprilie 1948, din Spania, de la Palma de Mallorca, fragment evidențiat la pagina 30 a lucrării lui Victor Frunză, intitulată *Destinul unui condamnat la moarte. Pamfil Șeicaru*, București, Editura Victor Frunză, 2001.

²⁹ „Monitorul Oficial”, nr. 44/23 februarie 1948, partea I-a, p. 1553.